

Bosni je neophodno utvrđivanje istine u slučaju Dobrovoljačka ulica

Author: [Zoran Pajić](#)

Pravda nikada neće biti zadovoljena ako Bosna i Hercegovina nastavi da bude pasivna, a Srbija da vrši pritisak.

Piše: Zoran Pajić iz Londona (TU br. 687, 11. april 2011.)

Sarajevo je prošle godine proslavilo to što je londonski sud odbio ekstradicioni zahtev Srbije koji se odnosio na bivšeg člana bosanskog predsedništva Ejupa Ganića i njegovu navodnu umešanost u zloglasni slučaj Dobrovoljačka.

Ali, to je bilo sve. Vlasti Bosne i Hercegovine (BiH) nisu učinile ništa kako bi ubrzale vlastitu istragu o pogibiji vojnika Jugoslovenske Narodne Armije (JNA) u Sarajevu na početku bosanskog rata – premda su, neposredno nakon Ganićevog oslobađanja, bosanski tužioci obećali da će intenzivirati vlastite napore da se oni koji su odgovorni izvedu pred lice pravde.

Uprkos tome što su uzeli izjave izvesnog broja svedoka, oni još uvek nisu podigli nijednu optužnicu.

Takođe, BiH nije preduzela ništa kako bi relevantne institucije međunarodne zajednice upozorila na to kako praksa Srbije da podiže optužnice i izdaje naloge za hapšenje nije u skladu sa sporazumima koje su postigla tužilaštva u BiH, Hrvatskoj i Srbiji.

Slučaj Dobrovoljačka je još uvek otvoren, što pokazuje i nedavno hapšenje jednog od navodnih osumnjičenika koji su sudelovali u toj drami – nekadašnjeg generala bosanske vojske, Jovana Divjaka.

Divjak je 3. marta bio zadržan na bečkom aerodromu, i to na zahtev srbijanskih vlasti, koje su za njim raspisale poternicu zbog navodne umešanosti u pogibiju izvesnog broja vojnika u sarajevskoj Dobrovoljačkoj ulici, 3. maja 1992.

Ovaj poznati incident odigrao se dan nakon što je JNA na sarajevskom aerodromu otela bivšeg bosanskog predsednika Aliju Izetbegovića, koji se vraćao sa mirovnih pregovora u Lisabonu.

Tom prilikom je bio postignut sporazum da Izetbegović bude oslobođen, a da zauzvrat koloni JNA bude dopušteno da napusti grad pod opsadom – no, na tu kolonu je kasnije bila otvorena vatra. Beograd tvrdi da su tada poginula 42 vojnika, dok Sarajevo pominje mnogo manji broj žrtava.

Posledice inertnosti sa kojom Bosna pristupa ovom slučaju su dvostruke. Prvo, time je stvoren prostor koji Srbija koristi tako što igra ulogu regionalnog policajca.

Nezadovoljna bosanskom istragom o ovim ubistvima – koja je inače pokrenuta nakon što je Haški tribunal 2003. godine zaključio kako ne raspolaže sa dovoljno dokaza da bi optužio Ganića ili Divjaka – Srbija je započela i vlastitu istragu o tom incidentu.

Srbijanski sud je 2009. godine izdao nalog za hapšenje 19 osoba koje su navodno povezane sa tim slučajem, uključujući Ganića i Divjaka.

Na osnovu toga je moguće otkriti dugoročnu strategiju Srbije iza koje stoji politička i lojalna intelektualna elita te zemlje, i koja je usmerena ka mlađoj generaciji, rođenoj početkom devedesetih godina i lišenoj sećanja na rat koji je vođen u regionu.

Goneći i hvatajući „ratne zločince“ u Bosni, Hrvatskoj i na Kosovu, vlasti pokušavaju da stvore lažan utisak da je Srbija najveća žrtva jugoslovenskih ratova i da je najviše propatila „braneći“ bivšu Jugoslaviju.

Ovaj scenario, zasnovan na tvrdnji da „treba okriviti druge za ono što nam se dogodilo“, doveo je do toga da tragedija koja se 1992. odigrala u jednoj sarajevskoj ulici postane novi nacionalni mit u Srbiji.

Druga posledica inertnosti je u tome što principi tranzicione pravde nedvosmisleno zahtevaju da činjenice u vezi sa zločinom budu u potpunosti ustanovljene, kako bi se pružio odgovor na pitanje „šta se dogodilo?“.

To je jedini način da se žrtve i preživeli, kao i sami počinitelji, suoče se prošlošću i izađu na kraj sa njom. To je ono što mora biti učinjeno i u slučaju napada u Dobrovoljačkoj ulici – što pre, to bolje.

No, ovaj slučaj nikada nije procesuiran, nikakva odgovarajuća istraga nije izvedena, niti je podignuta bilo kakva optužnica. Zbog toga je slučaj otvoren već 19 godina, čime se na obe strane dodatno pothranjuju

svakakve spekulacije, dok porodicama žrtava biva uskraćeno adekvatno razrešenje.

Prilično je izvesno da zaključenje slučaja Dobrovoljačka ne može postići isuviše ostrašćeni srbijanski tužilac za ratne zločine, niti to mogu pregrejani sarajevski mediji, ili gnevne izjave lokalnih političara sa bilo koje strane. Ovaj slučaj mora razrešiti bosansko pravosuđe.

A ukoliko se sumnja u njegovu nepristrasnost, onda stvar treba prepustiti zajedničkoj bosansko-srbijanskoj istražnoj komisiji. Konačno, ukoliko nijedna od te dve opcije nije prihvatljiva, onda treba uputiti poziv nekom kredibilnom međunarodnom telu koje se bavi krivičnim pravom da ono pokrene istragu.

Suočena sa hapšenjima bivših bosanskih političkih i vojnih zvaničnika, kancelarija državnog tužioca u Sarajevu je na brzinu sačinila nekoliko saopštenja tvrdeći da istraga traje od 2006. godine, što je zazvučalo jadno i neodgovorno.

A javnost je i dalje uverena kako razlog za to što se ništa ne preduzima leži u konstantnom pritisku koji na sudstvo vrše bošnjačka politička elita i sarajevska udruženja ratnih veterana.

To znači da se čitav slučaj u Sarajevu sada doživljava kao simbol lokalnog patriotizma i političke korektnosti.

U međuvremenu bi mogli da uslede novi incidenti, ali će i ta nezakonita hapšenja ubrzo biti zaboravljena. Ono što ostaje jeste potraga za istinom, koja će morati da bude ustanovljena u vezi sa svakim poginulim vojnikom, svakim umešanim vozilom i svakim naređenjem pretpostavljenih.

U Srbiji postoji barem stotinu porodica koje se još uvek pitaju „šta se dogodilo?“ toga dana u Dobrovoljačkoj ulici. A sve dok na to pitanje ne bude javno odgovoreno, ovaj slučaj neće biti zaključen.

Dr Zoran Pajić je gostujući profesor na odeljenju za ratne studije londonskog Kings koledža i član upravnog odbora IWPR-a.

Location: Bosnia and Herzegovina

Topic: Editorial Comment

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/bosni-je-neophodno-utvr%C4%91ivanje-istine-u-slu%C4%8Daju-dobrovolja%C4%8Dka-ulica>